

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐออสเตรีย (Constitutional Court of the Federal Republic of Austria)

บทนำ

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐออสเตรียมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๖๘ ซึ่งในขณะนั้นเรียกว่า “ศาลอาณาจักร” (Reichsgericht) และในปี ค.ศ. ๑๙๒๐ สาธารณรัฐออสเตรียได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ (the Federal Constitutional Law) (Bundes-Verfassungsgesetz ,B-VG) และอำนาจในส่วนเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญได้รับการโอนไปให้แก่ศาลที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่ซึ่งเรียกว่า “ศาลรัฐธรรมนูญ” (Verfassungsgerichtshof - VfGH)^๑ ซึ่งแรกเริ่มก่อนที่จะมีการจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญขึ้นเป็นครั้งแรกนี้ ปรากฏเหตุผลที่น่าสนใจเกี่ยวกับแนวคิดที่ได้รับการพัฒนามาจากสำนักทฤษฎีกฎหมายออสเตรีย (die oesterreichische Schule der Rechtstheorie) ซึ่งบุคคลสำคัญที่มีส่วนในการพัฒนาแนวคิดนี้คือ Adolf Merkl ,Hans Kelsen และ Frantisek Weyr ซึ่งบุคคลทั้งสามมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย^๒ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำเสนอแนะของฮันส์ เคลเซิน (Hans Kelsen) นักปรัชญากฎหมายชาวออสเตรียซึ่งเห็นว่าระบบการควบคุมกฎหมายไม่ให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญที่หลาย ๆ ประเทศใช้อยู่ น่าจะไม่เหมาะสม และฮันส์ เคลเซิน ยังได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาที่จะเกิดจากการรับเอาระบบการควบคุมความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

^๑วรเจตน์ ภาคีรัตน์, “รายงานการศึกษางานวิจัย เรื่อง วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ:ศึกษารณีของศาลต่างประเทศกับประเทศไทย”, (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ,๒๕๔๕), หน้า ๕๓.

^๒บรรเจ็ด สิงคนติ, “รายงานการศึกษางานวิจัย เรื่อง “การใช้สิทธิทางศาลของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีคำพิพากษาถึงที่สุดแล้ว”, (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ,๒๕๕๑), หน้า ๓๓.

ของกฎหมายโดยศาลยุติธรรมตามระบบสหรัฐอเมริกาเข้ามาใช้ในสาธารณรัฐออสเตรีย โดยสรุปปัญหาสำคัญได้ ดังนี้^๓

(๑) ความแตกต่างในเรื่องระบบกฎหมาย โดยในระบบกฎหมายซีวิล ลอว์ (Civil Law) ที่ใช้อยู่ในสาธารณรัฐออสเตรียนั้นไม่มีหลักเกณฑ์ว่าด้วยการยึดถือแนวคำพิพากษาเป็นบรรทัดฐาน (stare decision) ที่ผูกพันศาลล่างให้ต้องตัดสินตามคำวินิจฉัยของศาลสูงอย่างที่ปรากฏในระบบกฎหมายคอมมอน ลอว์ (Common Law) ที่ใช้อยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งในระบบกฎหมายซีวิล ลอว์ นั้น ไม่ถือว่าคำพิพากษาศาลสูงเป็นบ่อเกิดของกฎหมาย ดังเช่นในระบบกฎหมายคอมมอน ลอว์ แต่คำพิพากษาของศาลสูงเป็นเพียงตัวอย่างการใช้กฎหมายลักษณะอักษรซึ่งเป็นบ่อเกิดของกฎหมายเท่านั้น การปรับบทบัญญัติของกฎหมายเข้ากับข้อเท็จจริงย่อมเป็นดุลพินิจโดยอิสระของผู้พิพากษาที่ทำหน้าที่ในแต่ละคดี ดังนั้น ในทางทฤษฎีจะต้องถือว่าคำวินิจฉัยของศาลไม่ว่าจะเป็นศาลใดย่อมถูกกลับหรือแก้ไขได้เสมอ หากปล่อยให้อำนาจในการพิจารณาตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายอยู่ตามศาลต่าง ๆ ก็อาจก่อให้เกิดผลที่ไม่น่าพึงปรารถนาขึ้น คือความไม่แน่นอนของคำวินิจฉัย

(๒) ความแตกต่างในเรื่องระบบศาล โดยสาธารณรัฐออสเตรียใช้ระบบศาลคู่ (dual system) กล่าวคือ นอกจากศาลซึ่งมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง และคดีอาญาตามปกติแล้ว ยังมีศาลซึ่งมีเขตอำนาจในการพิจารณาคดีอื่น ๆ แยกต่างหากอีก โดยลักษณะที่แต่ละศาลต่างมีความเห็นที่เป็นอิสระจากกันและมีระบบศาลอุทธรณ์และศาลฎีกาเป็นระบบของตนเอง ดังนั้น การกำหนดให้ศาลใดศาลหนึ่งมีอำนาจเด็ดขาดเพียงศาลเดียวก็ดูจะเป็นแนวทางที่ไม่เหมาะสมเพราะอาจเกิดความไม่เท่าเทียมกัน ทางออกที่ดีที่สุดคือการจัดตั้งองค์กรพิเศษขึ้นมาโดยเฉพาะและให้มีสถานะเหนือกว่าศาลทั้งหมดที่มีอยู่ และกำหนดให้คำวินิจฉัยขององค์กรนี้มีผลผูกพันให้ศาลทั้งหลายต้องถือตาม ด้วยเหตุนี้ ปัญหาความไม่แน่นอนของคำวินิจฉัยจึงจะหมดไป

(๓) คำวินิจฉัยที่ให้กฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ และมีผลทำให้ไม่อาจนำเอากฎหมายฉบับนั้นมาใช้บังคับได้ย่อมไม่ต่างอะไรกับการที่ฝ่ายนิติบัญญัติออกกฎหมายฉบับใหม่มายกเลิกกฎหมายฉบับเก่า ทั้งนี้ ก็คืออำนาจนิติบัญญัติชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า อำนาจนิติบัญญัติในทางลบ จึงไม่สมควรที่จะมอบหมายให้เป็นอำนาจของศาลยุติธรรม เพราะจะขัดกับหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจ

ซึ่งผลจากการนำเสนอแนวคิดดังกล่าวก็ได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรีย เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๒๐ สาธารณรัฐออสเตรียจึงถือเป็นประเทศแรกที่มีศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่ควบคุมกฎหมายมิให้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยถือเป็นศาลที่มีเขตอำนาจพิเศษที่แยกออกจากอำนาจศาลในระบบทั่วไป และเป็นแม่แบบของศาลรัฐธรรมนูญในหลายประเทศทั่วโลก เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน สาธารณรัฐอิตาลี สาธารณรัฐตุรกี ราชอาณาจักรสเปน หรือสาธารณรัฐโปรตุเกส เป็นต้น และผลจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ และการก่อตั้งศาลรัฐธรรมนูญ ฮันส์ เคลเซน ก็ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๒๑ ถึง ค.ศ. ๑๙๓๐ ซึ่ง ณ เวลานั้น ฮันส์ เคลเซน ได้วิวาทะกับคาร์ล ชมิดท์ (Carl Schmitt) ยอดนักนิติศาสตร์อีกคนหนึ่งแห่งศตวรรษที่ ๒๐ ที่มีชื่อเสียงไม่แพ้กันเกี่ยวกับปัญหาที่ว่า “ใครจะเป็นผู้พิทักษ์ปกป้องรัฐธรรมนูญ” โดยคาร์ล ชมิดท์ เห็นว่า ประธานาธิบดีแห่งอาณาจักรซึ่งได้รับอำนาจเต็มเป็นผู้ที่เหมาะสมที่สุดในการทำหน้าที่พิทักษ์ปกป้องรัฐธรรมนูญ ในขณะที่ ฮันส์

---

^๓ นันทวัฒน์ บรมานันท์, รายงานการศึกษางานวิจัย เรื่อง “สถานะและบทบาทของศาลรัฐธรรมนูญไทยภายใต้กรอบทิศทางการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐”, (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๕๗), หน้า ๑๓๘

เคลเซ่น กลับเห็นว่า การคุ้มครองปกป้องรัฐธรรมนูญจะต้องกระทำในกระบวนการที่สอดคล้องกับหลักนิติรัฐ และประชาธิปไตย โดยสนับสนุนให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจดังกล่าว ซึ่งเอกสารทางวิชาการชิ้นสำคัญของ ฮันส์ เคลเซ่น เกี่ยวกับเรื่องนี้ออกมาในบริบทของวิวาทะดังกล่าวคือ “ใครควรเป็นผู้พิทักษ์รัฐธรรมนูญ (Wer soll der Hüter der Verfassung sein?)” ซึ่งเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่ฮันส์ เคลเซ่น เขียนตอบโต้และตอบคาร์ล ชมิดท์ ในปี ค.ศ. ๑๙๓๑^๑ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐธรรมนูญจะต้องมีศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่ให้หลักประกันความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ^๒ ทั้งนี้ ระบบองค์กรตุลาการของสาธารณรัฐออสเตรียแบ่งออกได้เป็น ๒ ระบบใหญ่ ๆ คือ ระบบศาลธรรมดาหรือศาลยุติธรรม (ordentliche Gerichtsbarkeit) ซึ่งได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๘๒ ถึงมาตรา ๙๔ และระบบศาลในทางกฎหมายมหาชน (Gerichtsbarkeit des öffentlichen Rechts) ซึ่งได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๒๙ ถึงมาตรา ๑๔๘ นอกจากนี้ ระบบศาลในกฎหมายมหาชนสามารถจำแนกได้อีกเป็น ๒ ระบบศาลด้วยกัน คือ ระบบศาลปกครองและระบบศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งโดยปกติแล้วหากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เฉพาะย่อมจะต้องนำบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลธรรมดามาใช้บังคับกับระบบศาลในกฎหมายมหาชนด้วย^๓

Dr. Gerhart Holzinger ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

Dr. Brigitte Bierlein รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ

๑. โครงสร้าง องค์กรประกอบ และคุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียประกอบด้วยประธานศาลรัฐธรรมนูญ ๑ คน รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ ๑ คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอีก ๑๒ คน รวม ๑๔ คน นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้มีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสำรองอีก ๖ คน ด้วย

โดยที่มาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญนั้น ประธานาธิบดีจะแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเสนอมาโดยกลุ่มบุคคล ดังต่อไปนี้

^๑ วรเจตน์ ภาศิริรัตน์, “ฮันส์ เคลเซ่น กับทฤษฎีกฎหมายบริสุทธิ์”, วารสารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ ๓๒ เล่ม ๑ (มีนาคม ๒๕๔๕), หน้า ๑๘๖.

^๒ ออมร จันทรมบูรณ์, “คอนสติติวชันแนลลิสม์ (Constitutionalism): ทางออกของประเทศไทย”, (สถาบันนโยบายศึกษา โดยการสนับสนุนของมูลนิธิคอนราด อเดนาวร์), หน้า ๑๑.

^๓ วรเจตน์ ภาศิริรัตน์, “รายงานการศึกษางานวิจัย เรื่อง วิถีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ: ศึกษากรณีของศาลต่างประเทศกับประเทศไทย”, หน้า ๕๓

(๑) รัฐบาลแห่งสหพันธ์ (Bundesregierung) โดยคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้เสนอผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการคัดเลือกจากผู้พิพากษา ข้าราชการฝ่ายปกครอง และศาสตราจารย์คณะนิติศาสตร์ในมหาวิทยาลัย เป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ ๑ คน รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ ๑ คน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๖ คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสำรอง ๓ คน

(๒) สภาแห่งชาติ (Nationnsrat) จะเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๓ คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสำรอง ๒ คน

(๓) สภาสูงแห่งสหพันธ์ (Bundesrat) จะเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๓ คน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสำรอง ๑ คน^๕

และมีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๑๒ ปี ทั้งนี้ คุณสมบัติของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสำรองจะต้องสำเร็จการศึกษาด้านนิติศาสตร์หรือรัฐศาสตร์ รวมทั้งจะต้องประกอบอาชีพในสาขาที่จบมาอย่างน้อย ๑๐ ปี ยิ่งไปกว่านั้นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสำรองจะดำรงตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง รัฐบาลแห่งสหพันธ์ มลรัฐ สภาผู้แทนราษฎร ตลอดจนในสภาที่ปรึกษาแห่งสหพันธ์ไม่ได้^๖ อนึ่ง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้รับหลักความประกันเป็นอิสระของผู้พิพากษา โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะถูกออกจากตำแหน่งได้เฉพาะจากคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะพ้นจากตำแหน่งหากบุคคลนั้นมีอายุ ๗๐ ปีบริบูรณ์ และดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียวเท่านั้น

๒. อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ

อำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ ซึ่งกล่าวโดยสรุป ได้ดังนี้^๗

๑) การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเรียกร้องในทางทรัพย์สินของสหพันธ์ หรือของมลรัฐ หรือขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นกรณีที่อาจใช้สิทธิยักยอกศาลยุติธรรมได้ หรือไม่อาจดำเนินการได้โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๓๗) กล่าวคือ เป็นกรณีสิทธิเรียกร้องตามข้อพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมหรือไม่อาจยุติได้โดยคำสั่งทางปกครองข้อพิพาทดังกล่าวมักจะเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการเฉลี่ยเงินและทรัพย์สิน (Finanazausgleich) ระหว่างมลรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ เขตอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียกรณีนี้เรียกกันในภาษาเยอรมันว่า “Kausalgerichtsbarkeit” โดยมีรูปแบบกระบวนการพิจารณาคล้ายคลึงกับกระบวนการพิจารณาความแพ่ง

๒) การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กร (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๓๘) โดยสามารถแยกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ดังนี้

(๑) การวินิจฉัยชี้ขาดความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองฝ่ายปกครองระหว่างศาลปกครองกับศาลอื่น (รวมทั้งระหว่างศาลปกครองกับศาลรัฐธรรมนูญเอง) ระหว่างมลรัฐกับมลรัฐ และระหว่างมลรัฐกับสหพันธ์ (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๓๘ วรรคหนึ่ง)

^๕ นันทวัฒน์ บรมมานันท์, เรื่องเดิม, หน้า ๑๓๙.

^๖ วรเจตน์ ภาคีรัตน์, เรื่องเดิม, หน้า ๕๔.

^๗ บรรเจิด สิงคนenti, รายงานการศึกษาวิจัย เรื่อง “การคุ้มครองชั่วคราวและการบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ”, (กรุงเทพมหานคร:สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, ๒๕๔๘), หน้า ๖๑.

(๒) การวินิจฉัยชี้ขาดว่าการกระทำในทางนิติบัญญัติหรือการบังคับตามกฎหมายเป็นอำนาจหน้าที่ของมลรัฐหรือสหพันธ์ ทั้งนี้ ต้องมีคำร้องจากรัฐบาลแห่งมลรัฐหรือรัฐบาลแห่งสหพันธ์พร้อมทั้งร่างกฎหมายหรือร่างกฎแนบไปพร้อมคำร้องด้วย (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๓๘ วรรคสอง)

(๓) การวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีความเห็นแตกต่างเกี่ยวกับการตีความบทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจของสถาบันตรวจเงินแผ่นดิน (Rechnungshof) หรืออำนาจของสถาบันตรวจการปกครองแผ่นดิน (Volksanwaltschaft) ระหว่างสถาบันตรวจเงินแผ่นดิน หรือสถาบันตรวจการปกครองแผ่นดิน กับองค์กรฝ่ายปกครองสูงสุดต่าง ๆ (oberste Organen der Verwaltung)

๓) การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทอันเกิดจากความตกลงหรือสัญญาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของมลรัฐหรือสหพันธ์ระหว่างมลรัฐด้วยกัน (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๓๘ a วรรคหนึ่ง)

๔) การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย กฎฎีกา และสัญญาระหว่างประเทศ (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๓๙ a และมาตรา ๑๔๐ a) โดยสามารถแบ่งได้ ดังนี้

(๑) การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐบัญญัติและรัฐธรรมนูญของกฎที่ตราขึ้นโดยองค์กรฝ่ายปกครองของสหพันธ์หรือมลรัฐ โดยศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า

ก. ความจำเป็นต้องใช้กฎนั้นในการวินิจฉัยคดี

ข. ต้องมีคำวินิจฉัยเพราะเหตุที่ศาลอื่นยื่นคำร้องขอให้ตรวจสอบ เนื่องจากศาลนั้นต้องใช้กฎนั้นในคดี

ค. รัฐบาลแห่งสหพันธ์ยื่นคำร้องว่ากฎที่ออกโดยองค์กรฝ่ายปกครองของมลรัฐไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ง. รัฐบาลแห่งมลรัฐยื่นคำร้องว่ากฎที่ออกโดยองค์กรฝ่ายปกครองแห่งสหพันธ์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

จ. สถาบันตรวจสอบการปกครองแผ่นดินยื่นคำร้องว่ากฎที่ออกโดยองค์กรฝ่ายปกครองของสหพันธ์หรือมลรัฐไม่ชอบด้วยกฎหมาย

โดยการตรวจสอบในกรณีนี้เป็นการตรวจสอบแบบนามธรรมจึงไม่จำเป็นต้องมีคดีหรือมีข้อพิพาทอันเป็นรูปธรรมเกิดขึ้น อย่างไรก็ตาม หากเกิดกรณีที่มีการใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายไปปรับใช้กับคดีที่เกิดขึ้นแล้วอาจเกิดปัญหาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอาจขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญ แม้เป็นกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นเองจากการปรับใช้บทบัญญัติดังกล่าว หรือศาลที่กำลังใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ปรับใช้กับคดีส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญก็สามารถทำได้ นอกจากนี้ บุคคลทั่วไปก็อาจยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของกฎได้ แต่ทั้งนี้ ต้องยืนยันว่ากฎดังกล่าวกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของตนโดยตรงอย่างไร ด้วยเหตุนี้ เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียข้างต้นพบว่า ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของรัฐบัญญัติก่อนประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมายเลย

(๒) การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายแม่บทของกฎเกณฑ์ที่บัญญัติซ้ำ (Wiederverlautbarung) โดยองค์กรสูงสุดทางการปกครอง ซึ่งอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญกรณีนี้เกิดจากการที่รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ หรือมลรัฐบัญญัติในการตรากฎหมายแม่บทและมอบอำนาจให้ฝ่ายปกครองไปออกกฎหมายโดยมีข้อความอย่างเดียวกับกฎหมายแม่บทกำหนดเพื่อใช้บังคับกันเองได้ แต่ต้องมีเนื้อความ

เหมือนกัน ดังนั้น หากฝ่ายปกครองออกกฎเกณฑ์ที่บัญญัติซ้ำไม่ตรงกับกฎหมายแม่บท รัฐบาลแห่งมลรัฐ หรือรัฐบาลแห่งสหพันธ์ย่อมถือเป็นผู้เสียหายอาจร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญตรวจสอบได้

(๓) การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของรัฐบัญญัติที่ตราขึ้นโดยมลรัฐหรือสหพันธ์ โดยอำนาจดังกล่าวนี้ครอบคลุมถึงการตรวจสอบว่ารัฐธรรมนูญแห่งมลรัฐสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญและรัฐบัญญัติแห่งสหพันธ์หรือไม่ด้วย

(๔) การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย (รัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่น) ของสัญญา ระหว่างประเทศ

(๕) การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการเลือกตั้ง การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับจากการเลือกตั้ง และการวินิจฉัยชี้ขาดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลของการลงประชามติ (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๑)

๖) การวินิจฉัยชี้ขาดคำฟ้องที่มีต่อองค์กรของรัฐ (Staatsgerichtsbarkeit) (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๒ และมาตรา ๑๔๓) ยกตัวอย่างเช่น

(๑) คำฟ้องว่าประธานาธิบดีแห่งสหพันธ์จงใจกระทำการขัดต่อรัฐธรรมนูญโดยที่ประชุมร่วมระหว่างสภาผู้แทนราษฎรและสภาที่ปรึกษาแห่งสหพันธ์ (Bundesversammlung)

(๒) คำฟ้องว่ารัฐมนตรีในรัฐบาลแห่งสหพันธ์จงใจกระทำการขัดต่อกฎหมายโดยสภาผู้แทนราษฎร

(๓) คำฟ้องว่ารัฐมนตรีในรัฐบาลแห่งมลรัฐจงใจกระทำการขัดต่อกฎหมายโดยสภาผู้แทนราษฎรของมลรัฐ

(๗) อำนาจในฐานะเป็นศาลปกครองพิเศษ (Sonderverwaltungsgerichtshof) (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย มาตรา ๑๔๔) กล่าวคือ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคำฟ้องโต้แย้งคำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยกระบวนการพิจารณาที่เป็นทางการ หรือโต้แย้งการใช้กำลังทางกายภาพบังคับปัจเจกบุคคลโดยเจ้าหน้าที่โจทก์ได้ต่อสู้จนสิ้นหนทางในศาลอื่นแล้ว (Erschöpfung des Instanzenzuges) และโจทก์ต่อสู้ว่าคำสั่งทางปกครองดังกล่าวขัดต่อสิทธิส่วนบุคคลที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญหรือออกมาโดยอาศัยฐานของกฎเกณฑ์ที่ขัดต่อกฎหมาย

(๘) การวินิจฉัยชี้ขาดการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ตามที่รัฐบัญญัติแห่งสหพันธ์กำหนด (รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๕)

๓. ระบบวิธีพิจารณาคดีในศาลรัฐธรรมนูญ

ระบบวิธีพิจารณาคดีในศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย มีกฎหมายที่มีความสำคัญอยู่ ๓ ฉบับ คือ

๑) รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐

๒) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ (Verfassungsgerichtshofsgesetz) (VerfGG)

๓) ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๖ (Geschäftsordnung des Verfassungsgerichtshofs)

โดยรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๘ ได้บัญญัติให้มีการกำหนดรายละเอียดของการจัดองค์การและวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในรัฐบัญญัติและข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญที่อาศัยอำนาจจากรัฐบัญญัติ จึงได้มีการตรารัฐธรรมนูญว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ ฯ ขึ้นในปี ค.ศ.

๑๙๕๓ ส่วนข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ ฯ ได้ตราขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๕๖^{๑๐} ซึ่งหากพิจารณาโครงสร้างของกฎหมายสามารถอธิบายได้ ดังนี้

๓.๑ รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ (Verfassungsgerichtshofsgesetz) (VerfGG)

กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียได้รับการบัญญัติไว้ในกฎหมายที่เรียกว่า “รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ (Verfassungsgerichtshofsgesetz)” มีชื่อย่อว่า “VerfGG” และมีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า “Constitutional Court Act 1953” และรัฐบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติให้อำนาจศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียในการตราข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน หรือการวางกฎ ระเบียบต่าง ๆ โดยหากพิจารณาโครงสร้างของกฎหมายฉบับนี้แล้ว สามารถแบ่งโครงสร้างได้ดังนี้

๑) ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการจัดองค์การศาลรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑ ถึงมาตรา ๑๔)

- มาตรา ๑ องค์ประกอบของศาลรัฐธรรมนูญ
- มาตรา ๒ การเลือกตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวน
- มาตรา ๓ อำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญ
- มาตรา ๔ ถึงมาตรา ๕ a การได้รับเงินเดือน เงินเพิ่ม และค่าตอบแทนอื่น
- มาตรา ๖ กรณีตุลาการไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- มาตรา ๗ องค์ประชุมของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ฯ

๒) ส่วนที่ ๒ ว่าด้วยกระบวนการพิจารณาในศาลรัฐธรรมนูญ

(๑) วิธีพิจารณาคดีโดยทั่วไป (มาตรา ๑๕ ถึงมาตรา ๓๖)

- มาตรา ๑๕ คำร้องต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร
- มาตรา ๑๖ การมอบหมายคดีให้ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวน
- มาตรา ๑๗ การยื่นคำร้องและเอกสารต่าง ๆ
- มาตรา ๑๘ คำร้องที่มีข้อบกพร่อง
- มาตรา ๑๙ การจัดทำคำวินิจฉัย
- มาตรา ๒๐ การออกคำสั่งของตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวน
- มาตรา ๒๑ การเลื่อนการดำเนินกระบวนการพิจารณา
- มาตรา ๒๒ การกำหนดวันดำเนินกระบวนการพิจารณา
- มาตรา ๒๓ การไม่มาศาลของบุคคลที่ศาลเชิญ
- มาตรา ๒๔ การรับมอบอำนาจของผู้แทน
- มาตรา ๒๕ กระบวนการพิจารณาเริ่มต้น
- มาตรา ๒๖ การประกาศคำวินิจฉัย
- มาตรา ๒๗ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมศาล
- มาตรา ๒๘ การละเมิดอำนาจศาล
- มาตรา ๒๙ การจดรายงานการประชุม
- มาตรา ๓๐ การประชุมปรึกษาและการออกเสียงวินิจฉัย

^{๑๐}ประกาศนายนกรัฐมนตรี (Kundmachung des Bundeskanzlers) ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๕๖

มาตรา ๓๑ มติคำวินิจฉัย

มาตรา ๓๒ กรณีมีมติคำวินิจฉัยมีคะแนนเสียงเท่ากัน

มาตรา ๓๓ การขจัดผลร้าย

มาตรา ๓๔ การรื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่

มาตรา ๓๕ การนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นมาบังคับใช้โดยอนุโลม

มาตรา ๓๖ ผลของคำวินิจฉัย

(๒) วิธีพิจารณาคดีเฉพาะ (มาตรา ๓๖ a ถึงมาตรา ๙๓)

A. การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับความเห็นแตกต่างกันในการตีความบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับเขตอำนาจของคณะกรรมการตรวจบัญชี หรือหน่วยงานของมลรัฐที่เทียบเท่า (มาตรา ๓๖ a ถึงมาตรา ๓๖ f)

B. การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเรียกร้องในทางทรัพย์สินของสหพันธ์หรือของมลรัฐ หรือขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นกรณีที่สามารถใช้สิทธิยักยัดยุติธรรมได้ หรือไม้อาจดำเนินการได้โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑)

C. การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กร (มาตรา ๔๒ ถึงมาตรา ๕๕)

D. การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทอันเกิดจากความตกลงหรือสัญญาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของมลรัฐหรือสหพันธ์ระหว่างมลรัฐด้วยกัน (มาตรา ๕๖ ถึงมาตรา ๕๖ b)

E. การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๕๗ ถึงมาตรา ๖๑)

F. การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (มาตรา ๖๑ b)

G. การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางนิติบัญญัติ (มาตรา ๖๒ ถึงมาตรา ๖๕)

H. การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสนธิสัญญา (มาตรา ๖๖)

I. การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการเลือกตั้ง การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับจากการเลือกตั้ง และการวินิจฉัยชี้ขาดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลของการลงประชามติ (มาตรา ๖๗ ถึงมาตรา ๗๑)

J. การวินิจฉัยชี้ขาดคำฟ้องที่มีต่อองค์กรของรัฐ (มาตรา ๗๒ ถึงมาตรา ๘๑)

K. การวินิจฉัยคำร้องเรียนการละเมิดที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ หรือการละเมิดสิทธิของบุคคลเนื่องจากข้อบังคับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การประกาศกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการประกาศใหม่อีกครั้งของรัฐบัญญัติ (สนธิสัญญา) กฎหมาย หรือสนธิสัญญาขัดต่อกฎหมาย (มาตรา ๘๒ ถึงมาตรา ๘๘)

L. การวินิจฉัยความเห็นแตกต่างกันในการตีความบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับเขตอำนาจของคณะกรรมการตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งมลรัฐ (มาตรา ๘๙ ถึงมาตรา ๙๓)

๓.๒ ข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๖ (Geschäftsordnung des Verfassungsgerichtshofs)

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ฯ เป็นการออกตามความรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง โดยสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น ๑๖ ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการอำนวยความสะดวกและการบริหาร (ข้อ ๑ ถึงข้อ ๕)
- ส่วนที่ ๒ ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวน (ข้อ ๖ ถึงข้อ ๘)
- ส่วนที่ ๓ คณะกรรมการบุคลากร (ข้อ ๙)
- ส่วนที่ ๔ การประชุมของศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อ ๑๐)
- ส่วนที่ ๕ การดำเนินการก่อนเริ่มกระบวนการพิจารณา (ข้อ ๑๑ ถึงข้อ ๑๕)
- ส่วนที่ ๖ การเชิญตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเข้าร่วมดำเนินการกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาและการประชุมปรึกษาคดี (ข้อ ๑๖ ถึงข้อ ๑๙)
- ส่วนที่ ๗ การลาพักผ่อน (ข้อ ๒๐)
- ส่วนที่ ๘ การเชิญคู่ความร่วมมือกระบวนการพิจารณาโดยวาจา (ข้อ ๒๑ ถึงข้อ ๒๒)
- ส่วนที่ ๙ กระบวนการพิจารณาโดยวาจาและการออกนั่งพิจารณา (ข้อ ๒๓ ถึงข้อ ๒๘)
- ส่วนที่ ๑๐ การประชุมปรึกษาคดีและการลงมติ (ข้อ ๒๙ ถึงข้อ ๓๖)
- ส่วนที่ ๑๑ คำวินิจฉัยและคำสั่ง (ข้อ ๓๗ ถึงข้อ ๔๑)
- ส่วนที่ ๑๒ การแก้ไขข้อผิดพลาด (ข้อ ๔๒)
- ส่วนที่ ๑๓ การขอให้พิจารณาคดีใหม่ (ข้อ ๔๓)
- ส่วนที่ ๑๔ ภาพรวมเกี่ยวกับคำวินิจฉัย (ข้อ ๔๔)
- ส่วนที่ ๑๕ รายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินงานของศาลรัฐธรรมนูญ (ข้อ ๔๕)
- ส่วนที่ ๑๖ บทสุดท้าย (ข้อ ๔๖)

๔. เนื้อหาและรูปแบบของคำฟ้อง^{๑๑}

คำฟ้องต้องทำเป็นลายลักษณ์อักษร และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- ๑) การอ้างอิงบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญในการพิจารณาวินิจฉัย
- ๒) การบรรยายข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ตลอดจนคำขอที่ชัดเจนแน่นอน^{๑๒}
- ๓) คำสั่งที่ถูกโต้แย้งหรือเจ้าหน้าที่ที่ออกคำสั่ง
- ๔) การกล่าวอ้างว่ามีการละเมิดสิทธิที่รัฐธรรมนูญให้การรับรองคุ้มครอง หรือกล่าวอ้างว่ามีการละเมิดสิทธิอันเนื่องมาจากการใช้รัฐกฎหมายที่ขัดต่อกฎหมาย พร้อมทั้งข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องโดยละเอียดมาด้วยก็ได้^{๑๓}
- ๕) กรณีที่เป็นการยื่นคำฟ้องด้วยทนายความ ต้องมีใบมอบอำนาจและลายมือชื่อทนายความผู้ได้รับมอบอำนาจเต็ม^{๑๔} เว้นแต่เป็นคำฟ้องขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายตามรัฐธรรมนูญ

^{๑๑} วรเจตน์ ภาคีรัตน์, “รายงานการศึกษางานวิจัย เรื่อง วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ: ศึกษากรณีของศาลต่างประเทศกับประเทศไทย”, หน้า ๖๓.

^{๑๒} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๑๕ วรรคสอง

^{๑๓} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๑๗ วรรคสี่

แห่งสหพันธรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๐ วรรคหนึ่ง อันเป็นคำฟ้องที่เกิดขึ้นจากมติไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธรัฐหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งมลรัฐ การยื่นคำฟ้องกรณีนี้จึงไม่จำเป็นต้องกระทำโดยทนายความที่ได้รับอำนาจเต็ม อย่างไรก็ตาม ในการแถลงต่อศาลรัฐธรรมนูญคู่ความอาจจะแถลงต่อศาลโดยไม่ใช้ทนายความก็ได้

- ๖) คำขอให้ยกเลิกคำสั่งที่ถูกต้องแย้งดังกล่าว
- ๗) วันเวลาในการยื่นคำร้อง
- ๘) สำเนาคำสั่งพร้อมกับการรับรองสำเนาดังกล่าว
- ๙) บัตรประชาชน (ในกรณีที่จำเป็น)
- ๑๐) ค่าธรรมเนียมศาล
- ๑๑) คำร้องในการขอยกเว้นการยื่นเรื่องต่อศาลปกครอง (ในกรณีที่จำเป็น)
- ๑๒) คำร้องขอให้คุ้มครองชั่วคราว (ในกรณีที่จำเป็น)

ทั้งนี้ คำฟ้องใดที่กระทำโดยไม่ถูกต้องตามแบบหรือมีเนื้อหาไม่ถูกต้องครบถ้วน และเป็นคำฟ้องที่อาจจะแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนได้ ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนจะส่งคำฟ้องคืนให้แก่ผู้ยื่นคำฟ้อง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวแก้ไขให้ถูกต้องครบถ้วนในเวลาที่กำหนด ในกรณีที่ไม่มีกรแก้ไขให้ถูกต้องในระยะเวลาที่กำหนดให้ถือว่าเป็นการปฏิเสธคำฟ้องเพราะผู้ยื่นคำฟ้องไม่แก้ไขคำฟ้องให้ถูกต้อง^{๑๔}

๕. ขั้นตอนก่อนการดำเนินกระบวนการพิจารณา^{๑๖}

เมื่อศาลได้รับคำฟ้องแล้วให้ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนส่งคำฟ้องให้แก่ผู้ถูกฟ้องและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเสนอคำให้การและความเห็น ซึ่งในขั้นตอนนี้ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนมีอำนาจออกคำสั่งที่เกี่ยวกับการอันจำเป็นสำหรับการเตรียมกระบวนการพิจารณา โดยไม่ต้องขอมติจากองค์คณะ^{๑๗} ตลอดจนมีอำนาจในการให้คู่ความแถลงเป็นหนังสือได้ด้วย^{๑๘}

๖. กระบวนการพิจารณา

ศาลรัฐธรรมนูญจะทำคำวินิจฉัยภายหลังจากการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาในศาลเสร็จสิ้นแล้ว^{๑๙} โดยการกำหนดการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาเป็นอำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญ^{๒๐} ซึ่งจะเริ่มต้นด้วยการแถลงสรุปข้อเท็จจริงโดยตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวน^{๒๑} หลังจากนั้น จึงเปิดโอกาสให้มีการแถลงและซักค้านโดยคู่ความทั้งสองฝ่าย ซึ่งในทางปฏิบัติการดำเนินกระบวนการพิจารณาเกิดขึ้นน้อยมาก เนื่องจากรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญ ฯ เปิดโอกาสให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาได้ หากเอกสารหลักฐานที่ปรากฏในคำคู่ความเพียงพอที่จะวินิจฉัย และการเปิดกระบวนการพิจารณา

^{๑๔} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๑๗ วรรคสอง

^{๑๕} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙

^{๑๖} ๑๖ วรเจตน์ ภาคิรินทร์, เรื่องเดิม, หน้า ๖๓-๖๔.

^{๑๗} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง

^{๑๘} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๑๕ วรรคสอง

^{๑๙} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง

^{๒๐} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๒๒

^{๒๑} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๒๕

โดยวาทะไม้อยู่ในความคาดหมายของศาลว่าจะมีพยานหลักฐานใดมาสสนับสนุนอธิบายข้อกฎหมายได้อีก^{๒๒} ทั้งนี้ ในการดำเนินกระบวนการพิจารณานั้น หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องส่งมอบเอกสารให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ตามที่ศาลรัฐธรรมนูญร้องขอ ในกรณีที่หน่วยงานปฏิเสธไม่ส่งมอบเอกสาร หรือแถลงความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรตามที่ศาลรัฐธรรมนูญได้สั่งในกระบวนการพิจารณา เมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้แจ้งให้หน่วยงานของรัฐทราบถึงผลร้ายแรงที่อาจจะเกิดขึ้นแล้ว ศาลรัฐธรรมนูญอาจถือเอาข้อเท็จจริงตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นข้อสรุปและเป็นฐานในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีต่อไปได้^{๒๓}

๗. การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย

หลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยเป็นหลักการสำคัญที่องค์กรศาลพึงปฏิบัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียก็หลีกเลี่ยงไม่พ้นหลักเกณฑ์ดังกล่าวเช่นเดียวกัน^{๒๔} โดยการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยจะต้องสอดคล้องกับกระบวนการพิจารณาด้วยวาจา คือ การนั่งพิจารณา แต่มีบางกรณีที่มีข้อยกเว้นให้ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียไม่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยเปิดเผย ในกรณีที่ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนมีคำขอ และองค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีมติไม่ให้มีการประชุมโดยเปิดเผย ดังที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๑๙ หากเข้าใจเงื่อนไข ดังนี้

๑) กรณีที่ปฏิเสธไม่รับคำร้องทุกข์ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๔ วรรคสอง ไว้พิจารณา

๒) กรณีที่เหตุแห่งการยกคำร้องเนื่องมาจาก

- (๑) เป็นที่เห็นประจักษ์ว่าศาลรัฐธรรมนูญไม่มีอำนาจพิจารณาคำร้องนั้น
- (๒) คำร้องนั้นได้ยื่นเกินกำหนดไว้ในกฎหมาย
- (๓) ผู้ร้องไม่ทำการแก้ไขข้อบกพร่องที่ปรากฏในคำร้องซึ่งเป็นข้อบกพร่องในทางรูปแบบ
- (๔) เนื้อหาตามที่ปรากฏในคำร้องนั้นศาลรัฐธรรมนูญได้ทำการวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว
- (๕) คำร้องที่ยื่นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยขาดความชอบธรรม

๓) กรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญได้ระงับกระบวนการพิจารณาเนื่องจากได้มีการยื่นขอถอนคำร้องหรือคำร้องนั้นไม่มีประโยชน์ในการพิจารณาต่อไป^{๒๕}

นอกจากนี้ ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียอาจไม่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาได้ หากได้พิจารณาคำคู่ความและเอกสารที่คู่ความได้ยื่นต่อศาลแล้วเห็นว่า การดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาไม่ก่อให้เกิดผลทำให้เนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้อพิพาทมีความชัดเจนขึ้นมา โดยตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนอาจยื่นคำร้องต่อองค์คณะให้มีมติอนุญาตให้ไม่ต้องดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาได้ ในกรณีต่อไปนี้ คือ

๑) การปฏิเสธไม่รับคำร้องทุกข์ไว้พิจารณาโดยปรากฏหลักฐานโดยชัดแจ้งว่าสิทธิที่รัฐธรรมนูญได้รับรองไว้ไม่ได้ถูกล่วงละเมิดแต่อย่างใด

๒) เคยมีคำวินิจฉัยในคดีก่อน ๆ ไว้อย่างชัดแจ้งแล้ว

^{๒๒} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๑๙ วรรคสาม และวรรคสี่

^{๒๓} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๒๐ วรรคสอง

^{๒๔} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง

^{๒๕} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ , มาตรา ๑๙ วรรคสาม

๓) คำร้องทุกข์ที่ฟังได้โดยชัดแจ้งว่าต้องเพิกถอนกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือรัฐบัญญัติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือสัญญาระหว่างประเทศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย^{๒๖}

๘. การขอคุ้มครองชั่วคราว^{๒๗}

๘.๑ หลักเกณฑ์ทั่วไป

รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มีได้บัญญัติเกี่ยวกับคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวไว้เป็นการเฉพาะ แต่โดยที่รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๓๕ (๑) ได้บัญญัติว่า “เท่าที่กฎหมายนี้มีได้บัญญัติไว้ให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและกฎหมายให้ใช้บังคับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม” การคุ้มครองชั่วคราวจึงอยู่ภายใต้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ซึ่งการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวนั้นสามารถออกได้ก่อนที่จะมีข้อพิพาทในชั้นศาลหรือในระหว่างการพิจารณาคดี รวมทั้งอาจออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในชั้นการบังคับคดีก็ได้ ทั้งนี้ การออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวมีความมุ่งหมายเพื่อโต้แย้งมาตรการที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิเรียกร้องต่าง ๆ โดยมีความมุ่งหมายว่าการพิจารณาของศาลนั้นยังสามารถคุ้มครองสิทธิของคุณค่าความในคดีได้ โดยคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวอาจออกได้ เพื่อให้เกิดความมั่นคงเป็นการชั่วคราวต่อสิทธิเรียกร้องต่าง ๆ (Sicherungsverfügung) (มาตรา ๓๗๙ และมาตรา ๓๘๑ Z ๑ EO) หากอันตรายนั้นยังคงอยู่คู่ความฝ่ายที่จะได้รับความเสียหายนั้นไม่สามารถที่จะเรียกร้องตามสิทธิของตนได้ นอกจากนี้ คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวยังมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ชั่วคราวในคดีข้อพิพาทต่าง ๆ (Regelungsverfügung) (มาตรา ๓๘๑ Z ๒ EO) ในกรณีนี้ ย่อมวางอยู่บนเงื่อนไขว่า คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวนั้นเป็นความจำเป็นในอันที่จะป้องกันการใช้อำนาจโดยไม่ชอบ

๘.๒ เงื่อนไขในการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว

การออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวสามารถกระทำได้ เมื่อเป็นกรณีที่มีภัยอันตรายต่อสิทธิเรียกร้องที่ดีหรือที่มีความจำเป็นจะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ชั่วคราวในกรณีของนิติสัมพันธ์อันใดอันหนึ่ง กรณีเหล่านี้ไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ หากแต่จะต้องใช้สิทธิโดยสุจริต ซึ่งหมายความว่า เพียงแต่แสดงให้เห็นว่า มีความเป็นไปได้ของเงื่อนไขของการใช้สิทธิในเรื่องดังกล่าว

๘.๓ ตัวอย่างคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว

คำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญออสเตรียที่ G ๖๙/๐๑-๗ , G ๗๐/๐๑-๗

ธนาคารออมสิน Bregenz และธนาคารออมสิน Schwaz ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญออกคำสั่ง เพื่อมิให้บังคับรัฐบัญญัติว่าด้วยกองทุนในการลงทุน (Investmentfondsgesetz , ๑๙๙๓) มาตรา ๔๒ วรรคสี่ ไว้เป็นการชั่วคราว

ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยปฏิเสธที่จะออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว โดยอาศัยรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๓๕ ประกอบประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ZPO) มาตรา ๑๘๗ และมาตรา ๔๐๔ โดยให้เหตุผลดังต่อไปนี้

^{๒๖} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย , มาตรา ๑๙ วรรคสี่

^{๒๗} บรรเจติ สิงคนติ, เรื่องเดิม, หน้า ๖๓-๖๖.

(๑) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ในกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๐ วรรคหนึ่ง นั้น มิได้บัญญัติเรื่องการทุเลาการบังคับไว้แต่อย่างใด ในกรณีนี้เช่นเดียวกัน การออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวโดยศาลรัฐธรรมนูญก็มิได้มีการบัญญัติไว้แต่อย่างใด ดังเช่นกรณีของหลักเกณฑ์ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๖๒ วรรคสาม ซึ่งเป็นกรณีของการยื่นคำร้องโดยศาลตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๐ และในขณะเดียวกันหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทุเลาการบังคับในกรณีที่มีการร้องทุกข์ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๘๕ กรณีดังกล่าวเป็นกรณีเฉพาะที่กฎหมายบัญญัติไว้ กรณีนี้จึงไม่ใช่เป็นช่องว่างของกฎหมาย หากแต่เป็นความมุ่งหมายอันเกิดจากลักษณะพิเศษของรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๐ สำหรับการวินิจฉัยตามกฎหมายของสหภาพยุโรปที่เกี่ยวข้องกับการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิเสธเรื่องดังกล่าวโดยอาศัยขอบเขตของอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๐ ส่วนกรณีที่รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้นำบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และกฎหมายให้ใช้ประมวลวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับได้โดยอนุโลมเท่าที่รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มิได้บัญญัติไว้ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า ไม่อาจจะนำมาอ้างเพื่อออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวในกรณีนี้ได้

(๒) การให้เหตุผลของสถาบันการเงิน (ผู้ยื่นคำร้อง) ที่ให้เหตุผลว่า กฎเกณฑ์ที่ได้รับการโต้แย้งจากผู้ร้องซึ่งขัดกับรัฐธรรมนูญและขัดกับกฎหมายสหภาพยุโรป ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องดำเนินการตามหลักการดังกล่าว และจะต้องออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว นั้น

ก. จากหลักความมาก่อนของกฎหมายสหภาพยุโรปที่ได้รับการพัฒนาโดยศาลสหภาพยุโรปนั้น องค์การของรัฐทุกองค์จะต้องนำกฎหมายของสหภาพยุโรปมาใช้ภายในขอบอำนาจหน้าที่ขององค์การรัฐนั้น ๆ และขณะเดียวกันก็ไม่นำกฎหมายภายในมาใช้กับกรณีนั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้เน้นย้ำในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมาโดยตลอดว่า องค์การของรัฐจะต้องเคารพหลักความมาก่อนของกฎหมายสหภาพยุโรปด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม องค์การของรัฐจะต้องเน้นย้ำเช่นกันว่า องค์การของรัฐนั้น ๆ เองเป็นผู้พิจารณาเกี่ยวกับปัญหาว่ากฎหมายของออสเตรียจะมีผลบังคับใช้หรือไม่ เนื่องจากหลักความมาก่อนของกฎหมายของสหภาพยุโรป

ข. ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า การยื่นเรื่องร้องทุกข์ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๐ นั้น กรณีที่เป็นเรื่องร้องทุกข์ที่เกี่ยวกับการนำกฎหมายของสหภาพยุโรปมาใช้บังคับโดยศาลนั้น หลักดังกล่าวไม่สามารถจะนำมาใช้บังคับได้ หากเป็นกรณีกฎหมายที่ถูกโต้แย้งนั้นขัดแย้งกับกฎหมายของสหภาพยุโรปโดยตรง เพราะในกรณีนี้ย่อมมีข้อจำกัดว่าผู้ยื่นคำร้องอาจถูกละเมิดสิทธิจากกฎหมายที่ถูกโต้แย้งนั้นได้ หรือกระบวนการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายนั้นเป็นกรณีที่ศาลจะรับไว้พิจารณา เฉพาะเมื่อปรากฏชัดแจ้งว่าการใช้บทบัญญัติของกฎหมายที่ถูกโต้แย้งนั้นมิได้ขัดแย้งกับกฎหมายของสหภาพยุโรปโดยตรง ดังนั้น ความไม่ชอบด้วยกฎหมายที่จะได้รับการพิจารณาจากศาลรัฐธรรมนูญภายในขอบอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีนี้ จึงไม่มีเรื่องที่ศาลจะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายของสหภาพยุโรปแต่อย่างใด จากเหตุผลดังกล่าวคำร้องขอให้ออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวจึงไม่อยู่ในเงื่อนไขที่ศาลจะออกคำสั่งดังกล่าวได้

โดยเหตุที่เงื่อนไขสำหรับการออกคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวโดยศาลรัฐธรรมนูญมิได้มีอยู่ คำร้องในกรณีนี้จึงได้รับการปฏิเสธจากศาลรัฐธรรมนูญ

๙. ตุลาการที่ไม่ได้เป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีจะทำคำวินิจฉัยคดีนั้นไม่ได้

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลียยึดถือหลักเกณฑ์ที่ว่าตุลาการที่จะทำคำวินิจฉัยคดีนั้นได้ จะต้องได้นั่งพิจารณาคดีนั้น ตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๔๖ ข้อ ๒๔ ว่า “ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนใดที่จะออกเสียงลงคะแนนในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีในการดำเนินกระบวนการพิจารณาด้วยวาจาจะต้องอยู่ร่วมในการพิจารณาด้วยวาจาโดยตลอด”^{๒๘} แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถทำคำวินิจฉัยได้ รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๔๖ มาตรา ๖ วรรคสองได้บัญญัติแนวทางแก้ไขไว้ว่า ในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนใดคนหนึ่งไม่อาจปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ให้เชิญตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสำรองคนใดคนหนึ่งมาทำหน้าที่แทนโดยจะต้องพิจารณาว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนที่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้นั้นประธานาธิบดีแห่งสหพันธรัฐได้แต่งตั้งจากการเสนอชื่อของรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐ หรือจากการเสนอชื่อของสภาแห่งชาติ หรือจากการเสนอชื่อของสภาที่ปรึกษาแห่งสหพันธรัฐ ถ้าหากว่าด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่องค์คณะใดเสนอรายชื่อมาก็จะต้องเชิญตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสำรองจากการเสนอชื่อขององค์คณะนั้น^{๒๙}

๑๐. ตุลาการที่เป็นองค์คณะในการพิจารณาคดีจะปฏิเสธไม่ทำคำวินิจฉัยคดีนั้นไม่ได้

สาธารณรัฐออสเตรเลียไม่มีบทบัญญัติให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญสามารถงดออกเสียงในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ ดังนั้น ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนที่ร่วมเป็นองค์คณะจะต้องร่วมกันตัดสินคดีโดยการออกเสียงในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีในที่ประชุมปรึกษาจะงดออกเสียงไม่ได้ ทั้งนี้ ในระบบกฎหมายสาธารณรัฐออสเตรเลียไม่มีปรากฏว่าเมื่อเสียงข้างมากขององค์คณะมีมติในเรื่องเขตอำนาจศาล หรือการรับเรื่องไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการบางคนจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยชี้ขาดคดีในที่ประชุม หรือจะงดออกเสียงในการวินิจฉัยในประเด็นหลักของคดีได้ นอกจากนี้ ผลของการงดออกเสียงไม่วินิจฉัยคดีใด หากกระทำโดยมีเจตนาทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ อันเป็นการละเมิดกฎหมายซึ่งจะต้องพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดคดีและต้องกระทำโดยศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น องค์คณะตุลาการอาจมีมติ ๒ ใน ๓ ของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมด ตามรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๑๐^{๓๐} ดำเนินการถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกจากตำแหน่งได้

๑๑. การประชุมปรึกษาคดีและการลงมติวินิจฉัย^{๓๑}

การประชุมปรึกษาคดีนั้นให้ประธานการประชุมเป็นผู้ดำเนินการ ซึ่งต้องกระทำโดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ โดยการประชุมปรึกษาคดีเริ่มต้นโดยการที่ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนร้องขอให้องค์คณะวินิจฉัยคดี พร้อมทั้งแถลงความเห็นของตนเกี่ยวกับคดี ทั้งนี้ หากมีแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องนั้นแล้ว

^{๒๘} ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๔๖ ,ข้อ ๒๔

^{๒๙} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๖

^{๓๐} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๑๐

^{๓๑} วรเจตน์ ภาคีร์ตัน, เรื่องเดิม, หน้า ๖๔-๖๕.

ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนจะต้องรายงานให้ที่ประชุมทราบด้วย^{๓๒} เมื่อประชุมปรึกษาคดีเสร็จแล้ว ให้มีการออกเสียงวินิจฉัย ทั้งนี้ โดยประธานการประชุมปรึกษาคดีจะเป็นผู้กำหนดประเด็นและลำดับการออกเสียงวินิจฉัยในแต่ละประเด็น อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คำร้องขอจากตุลาการที่เป็นองค์คณะ ให้องค์คณะมีมติเกี่ยวกับลำดับการวินิจฉัยในแต่ละประเด็น^{๓๓} การออกเสียงวินิจฉัยให้เริ่มจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่มีสิทธิออกเสียงวินิจฉัยซึ่งอาวุโสที่สุดเรียงตามอายุ^{๓๔} และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นองค์คณะทุกคนสามารถแถลงถ้อยคำต่าง ๆ ได้ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนจะต้องได้รับการเปิดโอกาสให้ได้รับฟังคำแถลงของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนอื่นด้วยทุกคน^{๓๕} มติวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญต้องกระทำโดยเสียงข้างมาก ทั้งนี้ โดยที่ประธานในที่ประชุมไม่มีสิทธิออกเสียงวินิจฉัย ในกรณีที่มีความเห็นแตกต่างกันเป็นหลายความเห็นและความเห็นหนึ่งในหลายความเห็นนั้นได้รับคะแนนเสียงวินิจฉัยกึ่งหนึ่ง ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงวินิจฉัยด้วย ในกรณีที่ประธานในที่ประชุมออกเสียงเห็นด้วยกับความเห็นที่ได้คะแนนเสียงกึ่งหนึ่งดังกล่าว ให้ถือเอาความเห็นนั้นเป็นมติ ในกรณีที่ความเห็นที่แตกต่างกันสองความเห็นเป็นความแตกต่างในเรื่องจำนวน ประธานในที่ประชุมจะชี้ขาดโดยถือเอาจำนวนกึ่งกลางระหว่างจำนวนของแต่ละความเห็นที่แตกต่างกันเป็นมติกึ่งได้^{๓๖} มติวินิจฉัยบางกรณีต้องกระทำโดยคะแนนเสียงเอกฉันท์ ซึ่งมีข้อสังเกตว่าในกรณีที่ไม่มีความเห็นใดในการออกเสียงลงมติวินิจฉัยได้รับคะแนนเกินกว่ากึ่งหนึ่ง รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียบัญญัติให้มีการออกเสียงวินิจฉัยในเรื่องนั้นใหม่ หากมีการออกเสียงวินิจฉัยใหม่และการออกเสียงวินิจฉัยนั้นก็ยังไม่ปรากฏว่าความเห็นใดได้รับคะแนนเสียงเกินกว่ากึ่งหนึ่งอีก ให้มีการออกเสียงวินิจฉัยใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในการออกเสียงวินิจฉัยครั้งนี้ หากจำเป็นให้กำหนดประเด็นในการวินิจฉัยแยกออกเป็นประเด็นย่อยหลายประเด็น ทั้งนี้ โดยจะต้องกำหนดประเด็นย่อยในการวินิจฉัยเรียงไปที่ละคน ประเด็นในลักษณะที่ตุลาการที่มีสิทธิออกเสียงวินิจฉัย หากได้วินิจฉัยอย่างไรไปแล้วในประเด็นก่อนในฝ่ายข้างน้อย ตุลาการที่มีสิทธิออกเสียงวินิจฉัยนั้นจะต้องรับเอาผลของการวินิจฉัยในประเด็นก่อนหน้านั้นเป็นฐานสำหรับการวินิจฉัยในประเด็นถัดไปและต้องออกเสียงวินิจฉัยในประเด็นถัดไปอีกด้วย^{๓๗}

อย่างไรก็ตาม แม้องค์คณะในการพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียประกอบด้วยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดในศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน ๑๔ คน โดยถือเป็นองค์คณะเดียว แต่ในทางปฏิบัติมักปรากฏเสมอว่าการวินิจฉัยชี้ขาดของศาลรัฐธรรมนูญในข้อพิพาทหลายกรณีกระทำลงโดย “องค์คณะเล็ก (Kleiner Senat)” ซึ่งมีจำนวนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญน้อยกว่าองค์คณะปกติคือ ๔ คน อันเป็นอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๗ วรรคสอง แต่อยู่ภายใต้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

(๑) คดีที่ใช้สิทธิเรียกร้องเกี่ยวกับทรัพย์สินต่อสหพันธ์ มลรัฐ เขตการปกครองท้องถิ่น หน่วยการปกครองท้องถิ่น และสหพันธ์หน่วยการปกครองท้องถิ่น อันเป็นสิทธิเรียกร้องที่ไม่อาจจะฟ้องร้องต่อศาลยุติธรรม หรือไม่อาจที่จะยุติลงได้โดยคำสั่งทางปกครองขององค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

(๒) คดีที่มีมูลมาจากความขัดแย้งเรื่องในอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลและหน่วยงานทางปกครอง

^{๓๒} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓๐

^{๓๓} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓๐ (๓)

^{๓๔} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓๐ (๓)

^{๓๕} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง

^{๓๖} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓๑

^{๓๗} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓๒

(๓) คดีอื่น ๆ ที่ได้รับยืนยันว่าการใช้อำนาจปกครองที่เป็นคำสั่งทางการปกครอง หรือการกระทำอันเป็นการใช้กำลังโดยตรงของหน่วยงานทางปกครองนั้นกระทำความผิดที่รัฐธรรมนูญให้การคุ้มครองไว้

(๔) คดีที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่มีการออกนั่งพิจารณาโดยเปิดเผย เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง และวรรคสี่

(๕) คดีเกี่ยวกับการพิจารณาตามคำร้องของตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนโดยความเห็นชอบของประธานในการประชุมเกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องทุกข์ทางรัฐธรรมนูญซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้เคยมีคำวินิจฉัยชี้ขาดมาแล้ว

ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญออสเตรเลียมีบทบัญญัติแห่งรัฐว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๑๖ บัญญัติให้มีการแต่งตั้งตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนได้โดยให้อำนาจประธานศาลรัฐธรรมนูญมอบหมายคดีให้แก่ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวน โดยตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนมีอำนาจสอบถามคู่ความ พยาน ผู้เชี่ยวชาญ และบุคคลที่มีข้อมูลมีอำนาจในการตรวจสอบวัตถุพยาน เรียกเอกสาร ตลอดจนขอข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ

๑๒. ประเด็นแห่งคดีที่จะต้องผูกพันในการทำคำวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียยอมรับหลักเกณฑ์ที่ว่า “ห้ามมิให้วินิจฉัยชี้ขาดคดีเกินคำขอ” หรือ “ห้ามฟ้องนอกประเด็น” เช่นกัน กล่าวคือศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียจะดำเนินการพิจารณาได้ก็ต่อเมื่อมีการยื่นคำร้อง และหากว่ามีการยื่นคำร้องแล้วศาลรัฐธรรมนูญก็ต้องดำเนินการพิจารณา และเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้วคำวินิจฉัยดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันทางกฎหมาย เฉพาะแต่กับคดีที่ได้รับการวินิจฉัยแล้วเท่านั้น ศาลรัฐธรรมนูญจะจำกัดการวินิจฉัยของตนเฉพาะประเด็นที่มีการกล่าวอ้างมาในคำฟ้องหรือประเด็นที่ได้มีการโต้แย้งกันในกระบวนการพิจารณาเท่านั้น เช่น กรณีมีการร้องว่า รัฐบัญญัติมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่มีการโต้แย้งกันเท่านั้น จะไม่ก้าวล่วงไปวินิจฉัยในประเด็นอื่นที่ไม่มีการโต้แย้ง กรณีนี้จึงต่างกับศาลรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันที่จะวินิจฉัยว่าบทบัญญัติมาตราอื่นในกฎหมายฉบับเดียวกันขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญด้วย หากศาลเห็นเอง ทั้ง ๆ ที่บทบัญญัติดังกล่าวอาจจะไม่เป็นประเด็นโต้แย้งก็ตาม

๑๓. การจัดทำคำวินิจฉัย^{๓๘} และสาระสำคัญของคำวินิจฉัย

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๔๖ ข้อ ๓๗ กำหนดว่า คำวินิจฉัยของศาลจะต้องระบุประเด็นที่ศาลตัดสินไว้ในคำวินิจฉัยพร้อมเหตุผลโดยชัดแจ้ง และต้องแยกประเด็นที่ตัดสินออกจากเหตุผลให้เห็นอย่างชัดเจน และในเหตุของการตัดสินดังกล่าวจะต้องกล่าวถึงองค์ประกอบของเหตุผลให้ชัดแจ้งด้วย หากตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนเห็นสมควร ตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนจะแยกการเขียนส่วนขององค์ประกอบออกจากการเขียนเหตุผลในการตัดสินคดีก็ได้ (ข้อ ๓๗ วรรคหนึ่ง) ทั้งนี้ ในองค์ประกอบให้มีรายละเอียดของการสรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณาคดี คำสั่งทางปกครอง และการพิจารณาคดีโดยวาจาโดยเปิดเผย และข้อเท็จจริงที่ได้จากคำร้องของคู่ความ (ข้อ ๓๗ วรรคสอง)^{๓๙} และในคำวินิจฉัยต้องลงลายมือชื่อของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เป็นองค์คณะทุกคน นอกจากนี้ ในคำวินิจฉัยจะระบุสัดส่วนคะแนนเสียงที่เป็นมติหรือระบุชื่อตุลาการว่าตุลาการคนใดออกเสียงในลักษณะใดไม่ได้ อนึ่ง สาระสำคัญ

^{๓๘} วรเจตน์ ภาศิริตัน, เรื่องเดิม, หน้า ๖๕-๖๖.

^{๓๙} ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๔๖ ,ข้อ ๓๗

ในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลียจะมีความเกี่ยวพันกับการบังคับใช้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๖^{๑๐} กล่าวคือสาระสำคัญของคำวินิจฉัยเป็นการแสดงออกถึงการที่คู่ความในคดีหรือสาธารณชนจะต้องผูกพันในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญออสเตรเลียซึ่งเป็นการผูกพันในเนื้อหาอันเป็นสาระสำคัญ ดังนั้น ขั้นตอนในการเขียนสาระสำคัญที่จะต้องมีการวินิจฉัยจึงเป็นขั้นตอนในการเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้ตามคำวินิจฉัยให้มีผลเป็นรูปธรรม

๑๔. กรอบระยะเวลาในการจัดคำวินิจฉัย

รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่งได้บัญญัติหลักเกณฑ์ในเรื่องกรอบระยะเวลาในการจัดทำคำวินิจฉัยไว้ โดยศาลรัฐธรรมนูญจะต้องจัดทำคำวินิจฉัยหลังจากที่ได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยวาจาโดยเปิดเผยเสร็จสิ้นลงแล้ว และได้เชิญผู้ร้อง คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ตลอดจนคู่ความในคดีอื่น ๆ มาในการแถลงคำวินิจฉัยด้วย เว้นแต่เป็นคำวินิจฉัยดังต่อไปนี้^{๑๑}

๑) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๑๐ กรณีเป็นคำวินิจฉัยในเรื่องการถอดถอนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออกจากตำแหน่งซึ่งหากเป็นกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพิกเฉยในการปฏิบัติหน้าที่ ๓ ครั้ง ติดต่อกัน โดยไม่มีข้อแก้ตัวเพียงพอ ในการประชุมปรึกษาก็จะต้องมีการแถลงด้วยวาจาขององค์คณะเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวโดยให้ถือเสมือนว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยให้ออกจากตำแหน่งแล้วนับแต่เมื่อมีการแถลงนั้น^{๑๒}

๒) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๓๖d กรณีเป็นคำวินิจฉัยในคดีเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรตรวจสอบบัญชีเกี่ยวกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งจะต้องมีคำวินิจฉัยในทันทีทันใดเพื่อประโยชน์แก่การบังคับใช้กฎหมายนั้น^{๑๓}

๓) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๙๒ กรณีเป็นคำวินิจฉัยในคดีที่ได้ยื่นคำร้องเพื่อประโยชน์ของรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐและผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา โดยจะต้องทำคำวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖ เดือน หลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องลงสารบบความแล้ว^{๑๔}

๔) รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๙๓ เป็นคำร้องประเภทที่ให้นำความในมาตรา ๙๒ มาใช้บังคับคือจะต้องทำคำวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในกำหนด ๖ เดือน หลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับคำร้องลงสารบบความแล้ว ได้แก่

(๑) คำวินิจฉัยเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา และ

(๒) คำวินิจฉัยเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการตีความบทบัญญัติแห่งกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๕}

^{๑๐} รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๒๐ ,มาตรา ๑๔๖

^{๑๑} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง

^{๑๒} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๑๐

^{๑๓} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓๖d

^{๑๔} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๙๒

^{๑๕} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๙๓

๑๕. การอ่านคำวินิจฉัย

รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้เมื่อศาลรัฐธรรมนูญจัดทำคำวินิจฉัยเสร็จแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยโดยเปิดเผยในที่นี้ ใน การอ่านคำวินิจฉัย หากว่าคู่ความไม่มาศาลในวันอ่านคำวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญก็สามารถอ่านคำวินิจฉัยได้ นอกจากนี้ ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถทำการอ่านคำวินิจฉัยได้ในทันที ศาลอาจอ่านคำวินิจฉัยในวันอื่นก็ได้ โดยกำหนดวันอ่านคำวินิจฉัยและแจ้งให้คู่ความทราบ หรือแจ้งคำวินิจฉัยให้คู่ความทราบโดยการส่งสำเนาคำวินิจฉัยให้แก่คู่ความก็ได้^{๔๖} และข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๖ ข้อ ๔๐ ยังได้กำหนดถึงหลักเกณฑ์การอ่านคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไว้เพิ่มเติมดังนี้ คือเมื่อศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยเสร็จสิ้นแล้วจะต้องมีการจดบันทึกรายงานกระบวนการพิจารณาโดยวาจาด้วย แต่ถ้าหากมีการอ่านคำวินิจฉัยในวันอื่นจะต้องมีการระบุหมายเหตุของการที่จะต้องอ่านคำวินิจฉัยในวันอื่นไว้ในร่างคำวินิจฉัยด้วย โดยประธานในที่ประชุมและเลขานุการจะต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ในหมายเหตุดังกล่าว ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอื่นอยู่ร่วมด้วยในการอ่านคำวินิจฉัย เว้นแต่เลขานุการที่ได้สาบานตนแล้วจะต้องอยู่ร่วมด้วย^{๔๗} มีข้อน่าสังเกตว่า การอ่านคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลียไม่ได้ขึ้นอยู่กับปรากฏตัวของคู่ความในคดี ซึ่งในทางปฏิบัติไม่ปรากฏว่าศาลรัฐธรรมนูญจะนั่งบัลลังก์อ่านคำวินิจฉัย แต่จะเป็นกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีมติวินิจฉัยในการประชุมปรึกษาและส่งคำวินิจฉัยเป็นลายลักษณ์อักษรไปให้คู่ความในคดี

๑๖. การทำความเข้าใจในคำวินิจฉัย^{๔๘}

ระบบกฎหมายของสาธารณรัฐออสเตรียยึดถือหลักเกณฑ์สำคัญที่องค์กรศาลพึงปฏิบัติก็คือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในองค์กรคณะจะต้องทำหน้าที่ทางตุลาการด้วยความเป็นอิสระ (Independence) โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนจะต้องร่วมกันทำหน้าที่ในการพิทักษ์ความเป็นอิสระขององค์กรศาลรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ทางตุลาการในการพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดคดีขององค์กรจะต้องทำความเป็นอิสระปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรภายนอก การเข้าสู่ตำแหน่งของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ การกำหนดเงินเดือนของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และการประชุมปรึกษาคดี อย่างไรก็ตาม แม้ว่าในระบบกฎหมายของสาธารณรัฐออสเตรียจะยึดถือหลักความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการ แต่ในส่วนของการทำคำวินิจฉัยนั้น มีข้อสังเกตอันเป็นสาระสำคัญว่าในการตัดสินคดีของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียนั้นยึดถือหลักที่ว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องตัดสินคดีโดยปราศจากข้อโต้แย้ง ดังนั้น เมื่อองค์กรคณะมีมติในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีแล้วคำวินิจฉัยที่ศาลรัฐธรรมนูญทำออกมาก็จะโต้แย้งไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ ในเรื่องของการทำความเข้าใจของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่เข้าร่วมประชุมปรึกษาที่ไม่เห็นด้วยกับฝ่ายข้างมากอันเป็นมติของคตินั้น ในระบบกฎหมายของสาธารณรัฐออสเตรียจึงไม่เปิดโอกาสให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทำความเข้าใจ

^{๔๖} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๒๖

^{๔๗} ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๖ ,ข้อ ๔๐

^{๔๘} วารเจตน์ ภาศิริตัน, เรื่องเดิม, หน้า ๖๖.

๑๗. ผลของคำวินิจฉัย

รัฐธรรมนูญออสเตรเลียบัญญัติให้ผลของคำวินิจฉัยเป็นไปตามหลักความลบล้างได้ กล่าวคือ เมื่อกฎหมายฉบับใดฉบับหนึ่งไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือขัดกับหลักกฎหมายในระดับสูงกว่า ตามหลักนี้อาจกำหนดให้มีผลย้อนหลังนับแต่ประกาศใช้ หรือให้มีผลนับจากปัจจุบัน คือนับแต่มีการวินิจฉัย หรือให้มีผลในอนาคตได้ตามแต่ศาลรัฐธรรมนูญจะใช้ดุลพินิจในทางใด หากกำหนดให้มีผลในอนาคตจะต้องกำหนดเวลาให้มีผลได้ไม่เกิน ๑ ปี นับแต่วันที่มีคำวินิจฉัย หรือถ้าให้มีผลย้อนหลังจะมีผลตั้งแต่ประกาศใช้ โดยคำวินิจฉัยที่ให้ผลย้อนหลังจะไม่กระทบถึงข้อเท็จจริงใดที่ถือว่ายุติก่อนหน้านั้นแล้ว

๑๘. การประกาศคำวินิจฉัยในรัฐกิจจานุเบกษา

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๔๖ ข้อ ๔๐ กำหนดให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่สำเร็จแล้วของตุลาการผู้รับผิดชอบสำนวนให้ประกาศในนามของศาลรัฐธรรมนูญเท่านั้น โดยไม่มีการกล่าวถึงการประกาศคำวินิจฉัยในรัฐกิจจานุเบกษาแต่อย่างใด

๑๙. การแก้ไขเพิ่มเติมในคำวินิจฉัย

การแก้ไขข้อผิดพลาดหรือข้อผิดพลาดเล็กน้อยในคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียนั้น เป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๔๖ ข้อ ๔๒ กล่าวคือ ในกรณีที่มีข้อผิดพลาดในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งไม่ว่าจะเป็นข้อผิดพลาดในเรื่องการเขียนหรือพิมพ์ผิดพลาด การคำนวณผิดพลาด หรือข้อผิดพลาดอื่นใดที่เห็นประจักษ์และข้อผิดพลาดนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับข้อผิดพลาดดังกล่าว หากศาลรัฐธรรมนูญเห็นเองหรือคู่ความมีคำขอ ศาลรัฐธรรมนูญต้องมีคำสั่งเรียกคำวินิจฉัยหรือคำสั่งดังกล่าวกลับคืนมาและทำการแก้ไขข้อผิดพลาดดังกล่าวให้ถูกต้อง หากเป็นกรณีที่ไม่สามารถนำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งที่ศาลรัฐธรรมนูญเรียกให้กลับคืนมาได้ ให้ศาลรัฐธรรมนูญส่งคำวินิจฉัยหรือคำสั่งที่แก้ไขใหม่ให้แก่คู่ความแทนคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม

๒๐. การขอให้พิจารณาคดีใหม่ และการอุทธรณ์ฎีกาคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง

รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ มาตรา ๓๔ ได้กำหนดให้การขอหรือฟื้นฟูพิจารณาคดีใหม่จะกระทำได้เฉพาะกรณีการพิจารณาคดีในคดีรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๖๐ มาตรา ๑๓๗ มาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๔ และการอนุญาตให้ฟื้นคดีขึ้นมาพิจารณาใหม่หรือไม่ศาลรัฐธรรมนูญต้องทำการประชุมปรึกษาคดีโดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณะ และเป็นไปตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๔๖ ข้อ ๔๓ กล่าวคือ ในกรณีการขอพิจารณาคดีใหม่ในกระบวนการพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๖๐ มาตรา ๑๓๗ และมาตรา ๑๔๔ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม สำหรับการขอให้พิจารณาใหม่ในส่วนที่ ๒๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ในกรณีนี้ให้ศาลรัฐธรรมนูญทำการพิจารณาโดยไม่เปิดเผยต่อสาธารณะและให้ทำการวินิจฉัยชี้ขาดคดีโดยทำเป็นคำสั่ง สำหรับในเรื่องของการอุทธรณ์ฎีกานั้น ในระบบกฎหมายแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลียไม่มีการกล่าวถึงสิทธิในการอุทธรณ์ฎีกาคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญออสเตรเลียไว้แต่อย่างใด ดังนั้น จึงถือได้ว่าศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยออกมากำวินิจฉัยนั้นก็เป็นที่สุดไม่สามารถโต้แย้งได้แต่อย่างใด

๒๑. การบังคับตามคำวินิจฉัย^{๔๔}

หลักเกณฑ์ว่าด้วยการบังคับตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรียได้รับการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๖ การบังคับตามคำวินิจฉัยเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้อง ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๓๗ โดยถือเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลยุติธรรม ส่วนการบังคับตามคำวินิจฉัยในกรณีอื่น ๆ เป็นอำนาจหน้าที่ของประธานาธิบดี ในกรณีเช่นนี้ ศาลรัฐธรรมนูญอาจทำคำร้องขอให้ประธานาธิบดีบังคับตามคำวินิจฉัย เมื่อได้รับคำร้องดังกล่าวแล้ว ประธานาธิบดีจะได้พิจารณาส่งองค์กรเจ้าหน้าที่ของสหพันธ์ ของมลรัฐ ตลอดจนกองทัพให้ปฏิบัติตามต่อไป ในกรณีที่การบังคับตามคำวินิจฉัยเป็นการบังคับกับสหพันธ์หรือมลรัฐ ไม่จำเป็นจะต้องมีองค์กรเจ้าหน้าที่ผู้ใดลงนามรับคำสั่งของประธานาธิบดี แต่ประธานาธิบดีสามารถลงนามในคำสั่งเองได้โดยตรง ทั้งนี้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๖๗

๒๒. วิธีพิจารณาคดีเฉพาะ

รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้บัญญัติหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับวิธีพิจารณาคดีเฉพาะไว้ในส่วนที่ ๒ หัวข้อที่ (๒) วิธีพิจารณาคดีเฉพาะ (มาตรา ๓๖ a ถึงมาตรา ๙๓) โดยได้จัดแบ่งประเภทคดีที่มีวิธีพิจารณาคดีเฉพาะอยู่ ๑๒ ประเภท ได้แก่

- ๑) การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับความเห็นแตกต่างกันในการตีความบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับเขตอำนาจของคณะกรรมการตรวจบัญชี หรือหน่วยงานของมลรัฐที่เทียบเท่า (มาตรา ๓๖ a ถึงมาตรา ๓๖ f)
- ๒) การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับเรื่องสิทธิเรียกร้องในทางทรัพย์สินของสหพันธ์ หรือของมลรัฐ หรือขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อันเป็นกรณีที่อาจใช้สิทธิยั้งศาลยุติธรรมได้ หรือไม่อาจดำเนินการได้โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑)
- ๓) การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างอำนาจหน้าที่ขององค์กร (มาตรา ๔๒ ถึงมาตรา ๕๕)
- ๔) การวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทอันเกิดจากความตกลงหรือสัญญาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของมลรัฐหรือสหพันธ์ระหว่างมลรัฐด้วยกัน (มาตรา ๕๖ ถึงมาตรา ๕๖ b)
- ๕) การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย (มาตรา ๕๗ ถึงมาตรา ๖๑)
- ๖) การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการประกาศใช้กฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง (มาตรา ๖๑ b)
- ๗) การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางนิติบัญญัติ (มาตรา ๖๒ ถึงมาตรา ๖๕)
- ๘) การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของสนธิสัญญา (มาตรา ๖๖)
- ๙) การควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการเลือกตั้ง การวินิจฉัยชี้ขาดเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับจากการเลือกตั้ง และการวินิจฉัยชี้ขาดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับผลของการลงประชามติ (มาตรา ๖๗ ถึงมาตรา ๗๑)
- ๑๐) การวินิจฉัยชี้ขาดคำฟ้องที่มีต่อองค์กรของรัฐ (มาตรา ๗๒ ถึงมาตรา ๘๑)
- ๑๑) การวินิจฉัยคำร้องเรียนการละเมิดที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ หรือการละเมิดสิทธิของบุคคลเนื่องจากข้อบังคับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การประกาศกฎหมายที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการ

^{๔๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๗.

ประกาศใหม่อีกครั้งของรัฐบัญญัติ (สนธิสัญญา) กฎหมาย หรือสนธิสัญญาขัดต่อกฎหมาย (มาตรา ๘๒ ถึง มาตรา ๘๘)

๑๒) การวินิจฉัยความเห็นแตกต่างกันในการตีความบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับเขตอำนาจของ คณะกรรมการตรวจการแผ่นดิน หรือผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐ (มาตรา ๘๙ ถึงมาตรา ๙๓)

๒๒.๑ การตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางนิติบัญญัติ (legislative acts) ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๐

๑) ผู้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งสหพันธ์หนึ่งในสาม (the members of the National Council) สภาที่ปรึกษาแห่งสหพันธ์ (the Federal Council) หรือรัฐสภาแห่งมลรัฐ (Laender Parliament) โดยผู้ยื่นคำร้องจะต้องแต่งตั้งตัวแทนผู้รับมอบอำนาจจำนวนหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งคน ในกรณีที่ตัวแทนผู้รับมอบอำนาจไม่ได้รับการแต่งตั้งไว้อย่างชัดเจน ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอที่ลงลายมือชื่อก่อนเป็นตัวแทนผู้รับมอบอำนาจ^{๕๐}

๒) รายละเอียดของคำร้อง

คำร้องขอให้ยกเลิกการกระทำทางนิติบัญญัติเพราะเหตุแห่งการขัดต่อกฎหมายจะต้องอ้างเนื้อหาทั้งหมดหรือบางส่วนของรัฐบัญญัติ (statute) จะต้องถูกยกเลิกเพราะขัดต่อกฎหมาย โดยคำร้องจะต้องระบุรายละเอียดข้อโต้แย้งต่อความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของการกระทำทางนิติบัญญัติ หากคำร้องนั้นยื่นโดยบุคคลที่อ้างว่าถูกละเมิดสิทธิโดยตรงจากความไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญของรัฐบัญญัติ คำร้องนั้นจะต้องแสดงให้เห็นถึงขอบเขตที่บุคคลนั้นได้รับผลกระทบโดยรัฐบัญญัตินั้น หากปราศจากคำวินิจฉัยของศาลหรือคำชี้ขาด^{๕๑}

๓) การไต่สวนคำร้อง

ประธานศาลรัฐธรรมนูญจะเป็นผู้กำหนดวันไต่สวนโดยไม่ชักช้า โดยผู้ยื่นคำร้องและรัฐบาลมีหน้าที่ในการต่อสู้ปกป้องรัฐบัญญัติที่ถูกโต้แย้งจะถูกเรียกเข้ามาร่วมในการไต่สวน ซึ่งรัฐบาลแห่งสหพันธ์จะมีหน้าที่ในการต่อสู้คดีเพื่อปกป้องรัฐบัญญัติของสหพันธ์ และรัฐบาลแห่งท้องถิ่นจะเป็นผู้มีหน้าที่ดังกล่าวในกรณีรัฐบัญญัติของท้องถิ่น ถ้าคำร้องนั้นได้ยื่นโดยศาล (คณะองค์กรทางปกครองอิสระ, เจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างแห่งสหพันธ์รัฐ) คู่ความที่เกี่ยวข้องในคดีจะถูกเรียกเข้ามาร่วมด้วยเช่นกัน^{๕๒} และเมื่อมีการกำหนดวันไต่สวนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว รัฐบาลที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่จะถูกร้องขอให้ส่งคำแถลงในประเด็นเป็นลายลักษณ์อักษรให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญภายในเวลาอันสมควร ซึ่งอย่างที่สุดคือหนึ่งสัปดาห์ก่อนการไต่สวน^{๕๓}

๔) การจัดทำคำวินิจฉัย

คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญต้องมีขึ้นภายใน ๑ เดือน นับแต่วันที่รับคำร้อง^{๕๔} และในคำวินิจฉัยจะต้องระบุเจาะจงเนื้อหาทั้งหมดหรือบางส่วนแห่งรัฐบัญญัติจะถูกยกเลิกเนื่องจากขัดต่อกฎหมายหรือไม่^{๕๕}

^{๕๐} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๖๒ (๒)

^{๕๑} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๖๒ (๑)

^{๕๒} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๖๓ (๑)

^{๕๓} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๖๓ (๒)

^{๕๔} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๖๓ (๓)

^{๕๕} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๖๔ (๑)

๒๒.๒ การวินิจฉัยคำร้องเรียนการละเมิดที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญ หรือการละเมิดสิทธิของบุคคลเนื่องจากข้อบังคับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔^{๕๖}

๑) ผู้มีสิทธิร้องทุกข์ต่อศาลรัฐธรรมนูญ

คือ ผู้ที่กล่าวอ้างว่าสิทธิที่ได้รับการรับรองตามรัฐธรรมนูญของตนถูกละเมิดโดยคำชี้ขาดที่ถูกต้องโต้แย้ง หรือเพราะข้อบังคับที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายได้ถูกบังคับใช้ หรือการประกาศบังคับใช้กฎหมายขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการประกาศใหม่ซึ่งรัฐบัญญัติ^{๕๗} และศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาจากคำร้องของบุคคลซึ่งกล่าวอ้างว่าตนได้รับผลกระทบโดยตรงจากบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญเท่าที่บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวยังมีผลอยู่ได้รับการวินิจฉัยจากศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่วินิจฉัยมาโดยตลอดวางหลักว่า ในกรณีที่เป็นการโต้แย้งว่ากฎหมายดังกล่าวขัดกับรัฐธรรมนูญ กฎหมายนั้นจะต้องเป็นการละเมิดสิทธิโดยตรงของบุคคลที่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาจากคำร้องและศาลจะตรวจสอบในเบื้องต้นแต่เพียงว่า ผู้ยื่นคำร้องได้รับผลกระทบดังกล่าวหรือไม่เท่านั้น ซึ่งจากแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญอาจแยกพิจารณาเงื่อนไขการเป็นผู้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ดังนี้

(๑) การมีอยู่ของสิทธิของผู้ยื่นคำร้อง

ผู้ยื่นคำร้องจะต้องแสดงให้เห็นว่าตนมีสิทธิหรือประโยชน์เกี่ยวข้องในเรื่องที่กฎหมายถูกต้องโต้แย้งเข้ามากระทบสิทธิหรือประโยชน์ของตนในเรื่องนั้น ประเด็นสำคัญที่มีความเกี่ยวพันในเรื่องนี้คือ ผลประโยชน์ในทางข้อเท็จจริงของผู้ยื่นคำร้องในกรณีนี้ได้รับการยอมรับหรือได้รับการก่อตั้งโดยกฎหมายในเรื่องนั้นหรือไม่ ลำพังการมีผลในทางข้อเท็จจริง เช่น การมีผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ในกรณีเช่นนี้ยังไม่เพียงพอที่จะกล่าวอ้างว่าบุคคลนั้นมีผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องที่กฎหมายให้การคุ้มครอง ในกรณีเช่นนี้บุคคลนั้นไม่อาจกล่าวอ้างได้ว่าตนมีสิทธิที่จะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีดังกล่าวได้

(๒) การแทรกแซงหรือการกระทบสิทธิของผู้ยื่นคำร้อง

ศาลรัฐธรรมนูญได้วางแนวทางในการวินิจฉัยในประเด็นนี้ไว้ว่า เพียงการเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายนั้น ๆ ก็ย่อมเป็นผู้มีสิทธิที่จะโต้แย้งบทบัญญัติของกฎหมายนั้น ๆ ได้ (VfSlg ๑๔.๓๓๕/๑๙๙๕, ๑๔.๔๗๖/๑๙๙๖, ๑๕.๑๒๗/๑๙๙๘, ๑๕.๑๘๔/๑๙๙๘, und VfGH ๒๔.๙.๒๐๐๒, G ๖๒/๐๑) ในทางตรงกันข้ามบุคคลย่อมไม่มีสิทธิในการยื่นคำร้อง หากบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องนั้นกระทบต่อผลประโยชน์ในทางข้อเท็จจริงของบุคคลนั้น เช่น ผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของบุคคลนั้น (VfSlg ๑๔.๓๕๙/๑๙๙๕, ๑๔.๔๖๓/๑๙๙๖, ๑๔.๔๘๘/๑๙๙๖, ๑๕. ๑๘๔/๑๙๙๘ und VfGH ๗.๑๐.๒๐๐๒, V ๑๘/๐๒)

(๓) การกระทบสิทธินั้นต้องเป็นการกระทบสิทธิของผู้ยื่นคำร้องโดยตรง

ผู้ยื่นคำร้องจะต้องแสดงให้เห็นว่าบทบัญญัติของกฎหมายในเรื่องดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการกระทบสิทธิของตนโดยตรง (VfSlg ๑๖.๒๘๑/๒๐๐๑) ตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญได้วางแนวในเรื่องการแทรกแซงโดยตรงหรือการกระทบสิทธิโดยตรงว่าเป็นกรณีที่มีอยู่

- หากกฎหมายดังกล่าวพิจารณาตามลักษณะและขอบเขตของกฎหมายแล้วมีความแน่นอนชัดเจน (VfSlg ๑๔.๐๗๕/๑๙๙๕, ๑๔.๗๑๖/๑๙๙๖, ๑๔.๗๕๓/๑๙๙๗, ๑๕.๕๕๖/๑๙๙๙, ๑๖.๔๐๖/๒๐๐๑) และ

^{๕๖} บรรเจิด สิงคนิต, เรื่องเดิม, หน้า ๑๓๗-๑๔๗.

^{๕๗} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓, มาตรา ๘๒ (๒) ๔

- ผลประโยชน์ที่ได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายของผู้ยื่นคำร้องนั้นจะต้องเป็นกรณีของการมีสิทธิในปัจจุบัน (VfSlg ๑๓.๗๓๗/๑๙๙๔, ๑๔.๗๙๗/๑๙๙๗, ๑๔.๘๓๑/๑๙๙๗, ๑๖.๓๖๕/๒๐๐๑, und VfGH ๒๔.๙.๒๐๐๒, V ๕๗/๐๒)

(๔) สิทธิของผู้ยื่นคำร้องจะต้องถูกละเมิด

ผู้ยื่นคำร้องจะต้องกล่าวอ้างว่า บทบัญญัติของกฎหมายที่ถูกโต้แย้งก่อให้เกิดการกระทบสิทธิของผู้ยื่นคำร้อง ซึ่งประเด็นในการพิจารณาว่า กฎหมายที่ถูกโต้แย้งนั้นกระทบสิทธิของผู้ยื่นคำร้องหรือไม่ ข้อพิจารณาในประเด็นนี้มีใช้ข้อพิจารณาในลักษณะอัตวิสัย (subjective) หากแต่ต้องพิจารณาจากภาววิสัย (objective) ซึ่งขึ้นอยู่กับ การประเมินข้อเท็จจริงตามความคิดเห็นของวิญญูชนทั่วไปว่ากฎหมายที่ถูกโต้แย้งดังกล่าวมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ยื่นคำร้องหรือไม่ ด้วยเหตุนี้ การโต้แย้งบทบัญญัติกฎหมายของปัจเจกบุคคลย่อมได้รับการปฏิเสธ หากกฎหมายดังกล่าวในทางข้อเท็จจริงแล้วเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่สภาพของสิทธิของผู้ยื่นคำร้องย่อมมีสิทธิที่ดีกว่ากรณีที่กฎหมายดังกล่าวถูกยกเลิก

(๕) ความไม่สมเหตุผลในการใช้ช่องทางอื่นเพื่อให้ความคุ้มครองด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายโดยศาลรัฐธรรมนูญ

โดยหลักทั่วไปแล้วกรณีย่อมถือว่าเป็นกรณีที่สมเหตุผลในการใช้สิทธิเพื่อโต้แย้งว่ากฎหมายขัดกับรัฐธรรมนูญ หากเป็นกรณีที่บุคคลผู้ถูกกระทบสิทธิได้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมหรือศาลปกครองแล้ว ต่อจากนั้นให้เสนอคำร้องตามมาตรา ๑๔๔ ของรัฐธรรมนูญเพื่อเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาต่อไป หลักการดังกล่าวให้นำมาใช้กับกรณีที่เรื่องนั้นค้างการพิจารณาอยู่ในกระบวนการพิจารณาของศาลหรืออยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ผู้ยื่นคำร้องอาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ หรือหลังจากการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองแล้วผู้ยื่นคำร้องอาจร้องไปยังศาลรัฐธรรมนูญได้ การยื่นคำร้องของปัจเจกบุคคลในกรณีเหล่านี้ย่อมกระทำได้หากเป็นกรณีพฤติการณ์พิเศษ ศาลรัฐธรรมนูญได้วางแนวในการวินิจฉัยในประเด็นนี้มาโดยอาศัยหลักพื้นฐานของผู้ร่างรัฐธรรมนูญของสหพันธ์ที่ว่า การริเริ่มให้มีการตรวจสอบบทบัญญัติของกฎหมายนั้นจะต้องอาศัยฐานคิดจากผู้ได้รับผลกระทบเป็นหลักในการพิจารณา สำหรับความสมเหตุผลของการดำเนินการในชั้นศาลมิได้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงใดๆ ว่าผู้ได้รับผลกระทบอาจมีข้อพิจารณาในการโต้แย้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องว่าขัดกับรัฐธรรมนูญในชั้นของการอุทธรณ์ก็ได้ สำหรับการมีอยู่ของพฤติการณ์พิเศษนั้นเป็นกรณีที่ได้รับการยอมรับจากศาลรัฐธรรมนูญไม่บ่อยครั้งนัก กรณีตัวอย่างเช่นกรณีการยอมรับคำร้องของบุคคลในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อโต้แย้ง Trassenverordnung โดยมีข้อพิจารณาจากพฤติการณ์ที่เร่งด่วนการดำเนินการให้เสร็จสิ้นในกระบวนการของฝ่ายปกครองในเรื่องของการเวนคืนและเชื่อมต่อการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งหากปล่อยให้กระบวนการดำเนินไปตามปกติดังกล่าวจนถึงศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของ Trassenverordnung ย่อมทำให้ราคาค่าก่อสร้างสูงขึ้นอย่างมาก ซึ่งเป็นข้อพิจารณาในทางเศรษฐกิจ ในกรณีนี้ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า การรอให้การดำเนินการกระบวนการในการเวนคืนเสร็จสิ้นกระบวนการก่อน เพื่อที่จะโต้แย้งคำวินิจฉัยของฝ่ายปกครองต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า Trassenverordnung ไม่ชอบด้วยกฎหมายในกรณีถือว่าเป็นกรณีที่ไม่สมเหตุผล (VfSlg ๑๖.๐๓๑/๒๐๐๐ und ๑๖.๕๖๗/๒๐๐๒)

๒) การกระทำที่อาจถูกร้องโต้แย้งต่อศาลรัฐธรรมนูญได้

รัฐธรรมนูญแห่งสหพันธ์ออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๒๐ มาตรา ๑๔๔ ได้บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่เป็นศาลปกครองพิเศษโดยศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการวินิจฉัยเกี่ยวเรื่องการยื่นคำร้องของบุคคลเพื่อโต้แย้งคำสั่งหรือการกระทำทางปกครองที่มีได้มีกระบวนการกำหนดไว้ เช่น

การดำเนินการตามคำสั่งหรือมาตรการบังคับต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยตรง นอกจากนี้ยังรวมถึงคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (unabhaengige Verwaltungssenate) คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทดังกล่าวเป็นคณะกรรมการที่บัญญัติรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญ (มาตรา ๑๒๙ ของรัฐธรรมนูญ) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่เข้ามาวินิจฉัยความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางการปกครอง กรณีของการโต้แย้งคำสั่งของฝ่ายปกครองนั้น มาตรา ๘๒ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้กำหนดให้มีความชัดเจนในทางเนื้อหาการกระทำที่อาจจะนำมาสู่การโต้แย้งตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง ได้นั้น หมายถึง คำสั่งที่ถูกโต้แย้งแล้วและเจ้าหน้าที่ที่จะออกคำสั่งดังกล่าว

๓) การวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ

ตามแนวคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่เป็นสิทธิที่อยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย หากการกระทำทางปกครองนั้นออกโดยปราศจากพื้นฐานในทางกฎหมาย กรณีนี้ย่อมถือว่าคำสั่งทางปกครองหรือการกระทำทางปกครองนั้นเป็นการกระทบสิทธิของบุคคลนั้น ในขอบเขตของหลักความเสมอภาคคำสั่งทางปกครองจะถูกยกเลิก หากเจ้าหน้าที่ได้ออกคำสั่งดังกล่าวโดยอำเภอใจ (Willkuer) โดยคำสั่งดังกล่าวถือว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในบางกรณีศาลรัฐธรรมนูญอาจวินิจฉัยคดีเบื้องต้น ในกรณีที่มีเสียงเป็นเอกฉันท์ที่จะไม่รับเรื่องไว้พิจารณาในกรณีคำร้องที่ยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวเป็นกรณีที่ปราศจากเหตุผลสนับสนุนในทางกฎหมายอย่างชัดเจน แต่ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าสิทธิของผู้ยื่นคำร้องได้รับการกระทบสิทธิจากการกระทำที่ถูกโต้แย้งนั้น กรณีนี้ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยให้เพิกถอนการกระทำดังกล่าว หรือในกรณีที่มีการกระทำที่ละเมิดสิทธิแล้ว กรณีนี้ก็จะวินิจฉัยถึงสถานะของสิทธิของผู้คำร้อง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่าคำร้องของผู้ยื่นคำร้องมีเหตุผล กรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองมีหน้าที่จะต้องดำเนินการโดยมิชักช้าให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในคดียื่นคำร้องโต้แย้งคำสั่งทางปกครองต่อศาลรัฐธรรมนูญนั้นตามรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า การยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญดังกล่าวไม่เป็นการทุเลาการบังคับแต่อย่างใด

๔) ตัวอย่างคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ G๖๖/๑๑-๘ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๐๑๒

ศาลรัฐธรรมนูญได้ยื่นยันการมีคำสั่งห้ามร้านค้าเปิดในวันอาทิตย์และวันหยุดธนาคารไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งสหพันธรัฐออสเตรีย เมื่อพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ทั้งหมดของชั่วโมงการเปิดและปิดทำการของร้านค้า กับการคุ้มครองประโยชน์ของผู้บริโภค เป้าหมายของการประกอบการแข่งขัน และบทบาททางการเมืองและสังคม ซึ่งวัตถุประสงค์ทั้งหลายเหล่านี้จึงควรคุ้มครองประโยชน์สาธารณะไว้

โดยการพิจารณาชั่วโมงปิดทำการของร้านค้าในวันสุดสัปดาห์ ศาลรัฐธรรมนูญได้เน้นความสำคัญของวัตถุประสงค์เพิ่มเติม กล่าวคือ ซึ่งเกี่ยวกับเหตุผลทางการเมือง ครอบครัวและสังคมกับการอ้างอิงการกำหนดกฎเกณฑ์ของชั่วโมงปิดทำการในช่วงเย็นวันอาทิตย์ โดยศาลได้พิจารณาในเรื่องกฎเกณฑ์ของความสัมพันธ์ด้านเวลากับหลักทั่วไปของกฎหมายแรงงาน และผลสัมฤทธิ์ของ “การพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์” (weekend rest) ซึ่งการพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์ถือเป็นภารกิจพิเศษในการใช้เวลาว่าง การผ่อนคลาย และการรวมตัวของสังคม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา ไม่ได้เปลี่ยนแปลงประโยชน์สาธารณะในความสัมพันธ์ของเวลากับหลักเกณฑ์การพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์ ซึ่งในสังคมทั่วยุโรปการกำหนดวันหยุดพักผ่อนสุดสัปดาห์เป็นความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลทางศาสนา หรือเหตุผลของการพักผ่อนของคนทำงาน หรือความเหมาะสมของเหตุผลทางการเมือง ครอบครัว หรือสังคมต่อการ

นำมาปรับใช้ในวันหยุดพักผ่อนของสัปดาห์ อย่างไรก็ตามกฎเกณฑ์ของออสเตรเลียเกี่ยวกับชั่วโมงเปิดทำการของร้านค้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันอาทิตย์ต้องพอเหมาะและได้สัดส่วนกับความสัมพันธ์ในเรื่องเสรีภาพทางการค้า นอกจากนี้ ศาลยังเน้นความสำคัญในเรื่องความสัมพันธ์ของวัตถุประสงค์และความสอดคล้องของชั่วโมงเปิดทำการของร้านค้ากับการพักผ่อนในวันหยุดสุดสัปดาห์ต่อเวลาทำงานตามกฎหมายแรงงานซึ่งเป้าหมายมิใช่การบรรลุผลแต่เพียงอย่างเดียว แต่อย่างน้อยเป็นเรื่องความเท่าเทียมของกระบวนการทางสังคมใน ๑ วันของสัปดาห์ อีกทั้งก่อให้เกิดผลทั่วไปต่อการลดลงของความจำเป็นที่จะต้องจัดเตรียมการบริการ ด้วยเหตุนี้ การปล่อยให้พนักงานที่ไม่ได้ทำงานโดยตรงในส่วนธุรกิจของการค้าขายได้หยุดจากวันทำงานตามปกติย่อมเป็นสิ่งสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น พนักงานที่ทำงานบริการด้านประโยชน์สาธารณะทั่วไปหรือที่เกี่ยวกับขนส่งสาธารณะ (public transport)

๒๓. การบริหารและการอำนวยความสะดวกศาลรัฐธรรมนูญ^{๕๘}

การบริหารและการอำนวยความสะดวกในการทำงานขององค์กรศาลรัฐธรรมนูญเป็นอำนาจของประธานศาลรัฐธรรมนูญ^{๕๙} ในกรณีที่ประธานศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานศาลรัฐธรรมนูญปฏิบัติหน้าที่แทน^{๖๐} หากรองประธานศาลรัฐธรรมนูญไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่อยู่ ณ กรุงเวียนนาและเป็นตุลาการที่มีวัยวุฒิสูงสุดทำหน้าที่เป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญแทน^{๖๑} โดยกฎหมายดังกล่าวให้นำมาใช้บังคับในกรณีที่ตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญว่างลงด้วย ซึ่งมีข้อสังเกตว่านอกจากประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้ว รองประธานศาลรัฐธรรมนูญยังมีอำนาจในการตรวจดูเอกสาร บันทึก ตลอดจนจดหมายเหตุและข้อสังเกตต่าง ๆ ได้ด้วย^{๖๒} อย่างไรก็ตาม การบริหารงานบุคคลและทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญ กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจของนายกรัฐมนตรีแห่งสหพันธ์^{๖๓} ซึ่งนายกรัฐมนตรีจะกระทำโดยข้อเสนอแนะของประธานศาลรัฐธรรมนูญ รองประธานศาลรัฐธรรมนูญ และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้รับผิดชอบสำนวน^{๖๔}

^{๕๘} วรเจตน์ ภาคีรัตน์, “รายงานการศึกษางานวิจัย เรื่อง วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ: ศึกษากรณีของศาลต่างประเทศกับประเทศไทย”, หน้า ๕๔-๕๕.

^{๕๙} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง

^{๖๐} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓ วรรคสอง

^{๖๑} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๓ วรรคสาม

^{๖๒} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,ข้อ ๓ วรรคสอง

^{๖๓} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง

^{๖๔} รัฐบัญญัติว่าด้วยศาลรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐออสเตรเลีย ค.ศ. ๑๙๕๓ ,มาตรา ๑๓ วรรคสอง